

תנ"ך

על פי תכנית הרפורמה ללמידה משמעותית

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה ארבעה פרקים.
פרק ראשון – היסטוריוגרפיה ונבואה	–	(28×2)	–	56 נקודות
פרק שני – נושאי החובה	–	(8×3)	–	24 נקודות
פרק שלישי – נושאי ההרחבה	–	(8×1)	–	8 נקודות
פרק רביעי – קטע לניתוח והבנה	–	(4×3)	–	12 נקודות
סה"כ	–		–	100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם בלי פירושים, בלי תוספות ובלי תרגום. מותר להשתמש בתנ"ך שיש בו מפות.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) אל תעתיק את השאלה; כתוב את מספרה בלבד. (2) התרכז בנושא. שים לב לכתב, לכתוב ולפיסוק.
- הערה: בקטעים מן התנ"ך השם המפורש בא בצורת ה'.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
 רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

השאלות

פרק ראשון — היסטוריוגרפיה ונבואה (56 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1-3.

בכל שאלה שבחרת, ענה על סעיף א — חובה (12 נקודות) ועל שניים מן הסעיפים ב-ד

(לכל סעיף — 8 נקודות). (לכל שאלה — 28 נקודות)

1. קרא מלכים א, י', 13-1.

א ומלכת־שְׁבָא שִׁמְעַת אֶת־שְׁמַע שְׁלֹמֹה
 ב לְשֵׁם ה' וַתָּבֵא לְנִסְתּוֹ בְּחִידוֹת: וַתָּבֵא יְרוּשָׁלַיִם בְּחִיל
 כְּכֹד מְאֹד גְּמִלִים נְשָׂאִים בְּשָׁמַיִם וְזָהָב רַב־מְאֹד וְאֲבֹן יָקָרָה
 וַתָּבֵא אֶל־שְׁלֹמֹה וַתְּדַבֵּר אֵלָיו אֵת כָּל־אֲשֶׁר הָיָה עִם־לִבָּבָה:
 ג וַיִּגְדֹּלֶה שְׁלֹמֹה אֶת־כָּל־דְּבָרֶיהָ לֹא־הָיָה דָבָר נֶעְלַם מִן־
 ד הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא הִגִּיד לָהּ: וַתֵּרָא מַלְכַת־שְׁבָא אֶת כָּל־חֲכַמַת
 ה שְׁלֹמֹה וְהַבֵּית אֲשֶׁר בָּנָה: וּמֵאֲכָל שִׁלְחָנוֹ וּמוֹשָׁב עַבְדָּיו
 וּמַעֲמֹד מִשְׁרָתוֹ וּמִלִּבְשֵׁיהֶם וּמִשְׁקִיו וְעֵלְתּוֹ אֲשֶׁר יַעֲלֶה בֵּית
 ו ה' וְלֹא־הָיָה בָּהּ עוֹד רוּחַ: וַתֹּאמֶר אֶל־הַמֶּלֶךְ אֵמֶת הָיָה הַדָּבָר
 ז אֲשֶׁר שִׁמְעַתִּי בְּאֶרֶצִי עַל־דְּבָרֶיךָ וְעַל־חֲכַמְתֶּךָ: וְלֹא־הָאֵמַנְתִּי
 ח לְדַבְרִים עַד אֲשֶׁר־בָּאתִי וַתֵּרְאִינִה עֵינַי וְהִנֵּה לֹא־הִגְדֹּלִי
 ט הַחֲצִי הוֹסַפְת חֲכָמָה וְטוֹב אֶל־הַשְּׁמוּעָה אֲשֶׁר שִׁמְעַתִּי: אֲשֶׁרִי
 י אֲנִשִּׁיךְ אֲשֶׁרִי עַבְדֶּיךָ אֱלֹהֵי הָעַמִּים לִפְנֵיךְ תִּמְיֵד הַשְּׁמַעִים
 יא אֶת־חֲכַמְתֶּךָ: יְהִי ה' אֱלֹהֶיךָ בְּרוּךְ אֲשֶׁר חֲפֵץ בְּךָ לַתֵּתְךָ
 יב עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבַת ה' אֶת־יִשְׂרָאֵל לְעַלְמֵי וְיִשְׁמַךְ
 יג לְמֶלֶךְ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וְצֶדֶקָה: וַתֵּתֵן לְמֶלֶךְ מֵאָה וְעֶשְׂרִים ו
 יד כֶּכֶר זָהָב וּבִשְׁמַיִם הִרְבָּה מְאֹד וְאֲבֹן יָקָרָה לֹא בָא כִּבְשָׁם
 טו הַהוּא עוֹד לְרֹב אֲשֶׁר־נָתַנָּה מַלְכַת־שְׁבָא לְמֶלֶךְ שְׁלֹמֹה: וְגַם
 טז אֲנִי חִירָם אֲשֶׁר־נָשָׂא זָהָב מֵאֹפִיר הֵבִיא מֵאֹפִיר עֲצֵי אֱלֻמִּים
 יז הִרְבָּה מְאֹד וְאֲבֹן יָקָרָה: וַיַּעַשׂ הַמֶּלֶךְ אֶת־עֲצֵי הָאֱלֻמִּים
 יח מִסְעֵד לְבַיִת־ה' וּלְבַיִת הַמֶּלֶךְ וּכְנֹזוֹת וּנְבִלִים לְשָׂרִים לֹא
 יט בָּא־כֵן עֲצֵי אֱלֻמִּים וְלֹא נִרְאָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה: וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה
 כ נתַן לְמַלְכַת־שְׁבָא אֶת־כָּל־חֲפָצָה אֲשֶׁר שָׁאלָה מִלְּבָד
 כא אֲשֶׁר נָתַן־לָהּ כִּי־ד הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וַתֵּפֶן וַתֵּלֶךְ לְאַרְצָהּ הִיא
 כב וְעַבְדָּיהָ:

ענה על סעיף א (חובה).

א. קרא פסוקים 1-9 בקטע שלפניך.

(1) על פי פסוקים אלה, הסבר שתיים ממטרות הביקור של מלכת שבא אצל שלמה.
(6 נקודות)

(2) ממה התרשמה לטובה מלכת שבא בביקורה בחצר שלמה? הבא מפסוקים אלה שתי דוגמאות שבהן התרשמותה של מלכת שבא באה לידי ביטוי, והסבר אותן.
(6 נקודות)

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

ב. קרא פסוק 13 בקטע שלפניך. למילה "חִפְצָה" יכולות להיות שתי משמעויות בפסוק זה.

(1) הסבר את שתי המשמעויות האפשריות של המילה בפסוק. (5 נקודות)

(2) באיזו משתי המשמעויות עשוי לתמוך הכתוב **במלכים א**, י"א, 1? הסבר את תשובתך. (3 נקודות)

ג. (1) קרא פסוק 11 בקטע שלפניך וגם **מלכים א**, ט', 26-28.

על פי פסוקים אלה, הסבר על מה התבססה הכלכלה של ממלכת צור (הממלכה של חירם), ומה הייתה תרומתה לכלכלה של ממלכת שלמה. (4 נקודות)

(2) יש הטוענים כי ביקורה של מלכת שבא בממלכת שלמה היה ממניעים כלכליים. הסבר טענה זו. (4 נקודות)

ד. קרא פסוקים 4-5, 8-9 בקטע שלפניך, וגם **מלכים א**, ה', 9-14.

(1) על פי פסוקים אלה, ציין שלושה דברים שבהם חכמת שלמה באה לידי ביטוי. (5 נקודות)

(2) לדעתך, מה מן הדברים שצינת בתת סעיף (1) חשוב יותר לניהול תקין של הממלכה? נמק את תשובתך. (3 נקודות)

מלכים ב, י"ח, 7-1

א ויהי בשנת שלש להושע
 ב בן-אלה מלך ישראל מלך חזקיה בן-אחז מלך יהודה: בן-
 עשרים וחמש שנה היה במלכו ועשרים ותשע שנה מלך
 ג בירושלם ושם אמו אבי בת-זכריה: ויעש הישר בעיני ה'
 ד ככל אשר-עשה דוד אביו: הוא הסיר את-הבמות ושבר
 את-המצבת וכת את-האשרה וכתת נחש הנחשת אשר-
 עשה משה כי ער-הימים ההמה היו בני-ישראל מקטרים
 ה לו ויקרא-לו נחשתן: ב ה' אלהי-ישראל בטח ואחריו לא-
 ו היה כמוהו בכל מלכי יהודה ואשר היו לפניו: וידבק ב ה'
 לא-סר מאחריו וישמר מצותיו אשר-עוה ה' את-משה:
 ז והיה ה' עמו בכל אשר-יצא ישפיל וימרד במלך-אשור
 ולא עבדו:

מלכים ב, י"ח, 13-25

י ובארבע עשרה שנה למלך חזקיה עלה סנחריב מלך-אשור
 יד על כל-ערי יהודה הבצרות ויתפשם: וישלח חזקיה מלך-
 יהודה אל-מלך-אשור ולבישה ולאמר וחטאתי שוב מעלי
 את אשר-תתן עלי אשא וישם מלך-אשור על-חזקיה מלך-
 ט יהודה שלש מאות כפר-כסף ושלשים כפר זהב: ויתן חזקיה
 את-כל-הכסף הנמצא בית-ה' ובאוצרות בית המלך:
 טז בעת ההיא קצץ חזקיה את-דלתות היכל ה' ואת-
 האמנות אשר צפה חזקיה מלך יהודה ויתנם למלך
 יז אשור: וישלח מלך-אשור את-תרתן ואת-
 רב-סרים ואת-רבשקה מן-לביש אל-המלך חזקיהו בחיל
 כפר ירושלם ויעלו ויבאו ירושלם ויעלו ויבאו ויעמדו
 ח בתעלת הברכה העליונה אשר במסלת שדה כובס: ויקראו
 אל-המלך ויצא אלהם אליקים בן-חלקיהו אשר על-הבית
 ט ושבנה הספר ויואח בן-אסף המזכיר: ויאמר אליהם רבשקה
 אמרו-נא אל-חזקיהו כה-אמר המלך הגדול מלך אשור מה
 כ הפטחון הזה אשר בטחת: אמרת אך-דבר שפתים עצה

נא וגבורה למלחמה עתה על-מי בטחת כי מרדת בי: עתה
 הנה בטחת לך על-משענת הקנה הרצוץ הזה על-מצרים
 אשר יסמך איש עליו ובא בכפו ונקבה בן פרעה מלך-
 כב מצרים לכל-הבטחים עליו: וכי-תאמרון אלי אל-ה'
 אלהינו בטחנו הלא-הוא אשר הסיר חזקיהו את-במותיו
 ואת-מזבחתיו ויאמר ליהודה ולירושלם לפני המזבח הזה
 כג תשתחוו בירושלם: ועתה התערב נא את-אדני את-מלך
 אשור ואתנה לך אלפים סוסים אס-תוכל לתת לך רכבים
 כד עליהם: ואיך תשיב את פני פחת אחד עבדי אדני הקטנים
 כה ותבטח לך על-מצרים לרכב ולפרשים: עתה המבלעדי
 ה' עליתי על-המקום הזה להשחתו ה' אמר אלי עלה
 על-הארץ הזאת והשחיתה:

ענה על סעיף א (חובה)

א. קרא פסוקים 1-7 שלפניך.

(1) בפסוקים הבאים לאחר הפתיח: "ויעש הישר בעיני ה'" (פסוק 3), מתוארות פעולות של חזקיה המלך.

ציין והסבר שלוש פעולות שעשה חזקיה, וכתוב מה משותף להן. (8 נקודות)

(2) בפסוק 7 כתוב: "וימרד במלך אשור ולא עבדו". יש הרואים קשר בין הנאמר בפסוק זה ובין הנאמר בפסוק 3. הסבר את הקשר. (4 נקודות)

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

ב. קרא פסוקים 1-7 שלפניך וגם ישעיה, א', 11 - 17.

חזקיה וישעיה, כל אחד בדרכו, מבקשים לתקן את הדרך שבה עבד העם את אלוהים. כיצד כל אחד מהם מבקש לתקן את דרכי העם? הסבר את דבריך, ובסס אותם על הכתוב.

ג. (1) מדוע בא סנחריב מלך אשור ליהודה, ומתי בא? ציין את השנה הלוועזית. (4 נקודות)

(2) על פי פסוקים 13-17 שלפניך, מה הייתה מטרתו של חזקיה כאשר שילם למלך אשור? האם השיג את מטרתו? בסס את דבריך על הקטעים שלפניך. (4 נקודות)

ד. (1) על פי פסוקים 19-25 שלפניך, הסבר שניים מן הטיעונים של רבשקה בנאומו לנצורים. (6 נקודות)

(2) מה הייתה מטרתו של רבשקה בנאומו לנצורים? (2 נקודות)

א שִׁמְעוּ הַדְּבָר הַזֶּה
 ב פְּרוֹת הַבָּשָׂן אֲשֶׁר בְּהַר שִׁמְרוֹן הָעֵשְׂקוֹת דְּלִים הָרֹצְצוֹת
 ג אֲבִיוֹנִים הָאֹמְרוֹת לְאֲדֹנֵיהֶם הִבִּיֵּאָה וְנִשְׁתָּה: נִשְׁבַּע אֲדֹנָי
 ד הֵּהָּ בְּקִדְשׁוֹ כִּי הִנֵּה יָמִים בָּאִים עֲלֵיכֶם וְנִשְׂא אֶתְכֶם
 ה בְּעֲנֹת וְאַחֲרֵיתֶן בְּסִירוֹת דּוּגָה: וּפְרָצִים תִּצְאָנָה אִשָּׁה נִגְדָּה
 ו הַשְׁלִכְתֶּנָּה הַהֲרֹמוֹנָה נְאֻם־הֵּהָּ: בָּאוּ בֵּית־אֵל וּפִשְׁעוּ
 ז הַגְּלָגַל הִרְבּוּ לִפְשָׁעַ וְהִבִּיאוּ לַבִּקְרָר זְבַחֵיכֶם לְשִׁלְשֵׁת יָמִים
 ח מֵעֲשָׂרְתֵיכֶם: וְקִטֹּר מִחֲמִין תּוֹדֶה וְקִרְאוּ נְדָבוֹת הַשְּׂמִיעוּ כִּי
 ט כֵּן אֶהְבֶּתֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲדֹנָי הֵּהָּ: וְגַם אֲנִי נִתַּתִּי לָכֶם
 י נְקִיזוֹן שְׁנַיִם בְּכָל־עֲרִיכֶם וְחֹסֵר לֶחֶם בְּכָל מְקוֹמֵיכֶם וְלֹא־
 יא שְׁבַתֶם עֲדֵי נְאֻם־הֵּהָּ: וְגַם אֲנִכִּי מִנְעַתִּי מִכֶּם אֶת־הַגֶּשֶׁם
 יב בְּעוֹד שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים לְקִצִּיר וְהִמְטַרְתִּי עַל־עֵיר אַחַת וְעַל־
 יג עֵיר אַחַת לֹא אֲמַטִּיר חֲלָקָה אַחַת תִּמְטֹר וְחֲלָקָה אֲשֶׁר־לֹא־
 יד תִּמְטֹר עָלֶיהָ תִּיבֹשׁ: וְנָעוּ שְׁתַּיִם שְׁלֹשׁ עָרִים אֶל־עֵיר אַחַת
 טו לְשִׁתּוֹת מַיִם וְלֹא יִשְׁבְּעוּ וְלֹא־שְׁבַתֶם עֲדֵי נְאֻם־הֵּהָּ: הַכִּיתִי
 יז אֶתְכֶם בַּשִּׁדְפוֹן וּבִירְקוֹן הִרְבּוֹת גְּנוּתֵיכֶם וְכַרְמֵיכֶם וְתַאֲנִיכֶם
 יח וְזִיתֵיכֶם יֹאכַל הַגֹּזֵם וְלֹא־שְׁבַתֶם עֲדֵי נְאֻם־הֵּהָּ: שְׁלַחְתִּי
 יט בְּכֶם דָּבָר בְּדֶרֶךְ מִצְרַיִם הִרְגַּתִּי בְּחָרֵב בְּחוּרֵיכֶם עִם שְׁבִי
 כ סוּסֵיכֶם וְאַעֲלֶה בְּאֵשׁ מַחְנֵיכֶם וּבְאַפְכֶם וְלֹא־שְׁבַתֶם עֲדֵי
 כא נְאֻם־הֵּהָּ: הִפְכִּיתִי בְּכֶם כַּמְהַפְכַת אֱלֹהִים אֶת־סֹדֶם
 וְאֶת־עַמּוּדָה וְתַהֲיוּ כְּאוֹד מִצֵּל מִשְׁרַפָּה וְלֹא־שְׁבַתֶם עֲדֵי
 נְאֻם־הֵּהָּ:

ענה על סעיף א (חובה).

א. קרא גם ירמיה, ז', 1-6.

- העמדה של הנביאים ירמיהו ועמוס בנוגע לקשר בין מוסר לפולחן שונה מן העמדה של העם.
(1) על פי שני הקטעים, הסבר כל אחת מן העמדות – את עמדת הנביאים ואת עמדת העם.
בסס את דבריך על הכתובים. (8 נקודות)
(2) על פי עמוס, ד', 2-3, מהו העונש שיטיל ה' על החוטאים בעם?
(4 נקודות)

ענה על שניים מן הסעיפים ב-ד.

ב. קרא פסוקים 1-3 בקטע שלפניך, וגם מלכים א, כ"א, 7-16, 19-24.

- (1) על פי פסוקים אלה, הסבר את הטענה שהכוח משחית את בעלי השררה. בסס את דבריך על הכתובים. (4 נקודות)
(2) על מי מטיל כל אחד מן הנביאים – עמוס ואלהיו – את האחריות למעשי השחיתות? נמק את תשובתך. (4 נקודות)

ג. קרא את הפירושים שלפניך לדבריו של עמוס "באו בית אל ופִּשְׁעוּ" (פסוק 4).

רש"י: באו בית אל – כאדם האומר לבן בליעל: 'עשה, עד שתתמלא סאתך' (מכסתך).
ש' פאול: דוגמה נוספת לאמצעי ההפתעה של הנביא.

(פאול, ש' [1994]. מקרא לישראל, עמוס. תל אביב: עם עובד, עמ' 76)

- (1) על פי כל אחד מן הפירושים, הסבר את דברי הנביא. (5 נקודות)
(2) לדעתך, איזה פירוש משקף יותר את כוונתו של הנביא? נמק את תשובתך.
(3 נקודות)

ד. קרא פסוקים 6-11 בקטע שלפניך.

- (1) בחר בשלושה פסוקים, והסבר שלושה אסונות המצוינים בהם. (5 נקודות)
(2) אסונות אלה יכולים להיות הן אזהרה הן עונש. הסבר קביעה זו על פי הפסוקים.
(3 נקודות)

פרק שני — נושאי החובה (24 נקודות)

ענה על שלוש מן השאלות 4-7 (לכל שאלה — 8 נקודות).

חוק

4. קרא דברים, כ"ד, 14-15.

יד
לֹא-תַעֲשֶׂק
שָׂכִיר עֲנִי וְאֶבְיֹן מֵאֲחִיךָ אוּ מִגֵּרְךָ אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ בְּשַׁעֲרֶיךָ:
ט בְּיֹמֹוֹ תִתֵּן שְׂכָרוֹ וְלֹא-תִבּוֹא עָלָיו הַשִּׁמְשׁ פִּי עֵינִי הוּא וְאֵלָיו
הוּא נֹשֵׂא אֶת-נַפְשׁוֹ וְלֹא-יִקְרָא עָלֶיךָ אֱלֹהִים וְהָיָה בְּךָ
חֲטָא:

- א. על פי החוק שלפניך המעסיק נדרש לנהוג ברגישות כלפי העני בנוגע לתשלום שכרו.
 הסבר כיצד עליו לנהוג ומדוע עליו לנהוג כך. בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)
- ב. (1) הסבר את האיום המופנה כלפי מעסיק שאינו פועל על פי החוק. (2 נקודות)
 (2) מדוע נדרש איום זה? הסבר את דבריך. (2 נקודות)

חכמה

5. קרא קהלת, א' 2-3, 9-18.

קהלת, א' 2-3

ב
 קהלת הבל הבלים הבל: מה יתרון לאדם בלל עמלו
 שיעמול תחת השמש:

קהלת, א' 9-18

ט
 מה שיהיה הוא
 שיהיה ומה שנעשה הוא שיעשה ואין כל חדש תחת
 השמש: יש דבר שיאמר ראה זה חדש הוא כבר היה לעלמים
 אשר היה מלפננו: אין זכרון לראשנים וגם לאחרנים שיהיו
 לא יהיה להם זכרון עם שיהיו לאחרנה:
 אני קהלת הייתי מלך על ישראל בירושלם: ונתתי את
 לבי לדרוש ולתור בחכמה על כל אשר נעשה תחת
 השמים הוא. ענין דע נתן אלהים לבני האדם לענות בו:
 ראיתי את כל המעשים שנעשו תחת השמש והנה הבל
 הבל ודעות רוח: מענות לא יוכל לתקן וחסרון לא יוכל
 להמנות: דברתי אני עם לבי לאמר אני הנה הגדלתי
 והוספתי חכמה על כל אשר היה לפני על ירושלם ולבי
 ראה הרבה חכמה ודעת: ואתנה לבי לדעת חכמה ודעת
 הללות ושכלות ידעתי שגם זה הוא רעיון רוח: פי ברב
 חכמה רב כעס ויוסף דעת יוסף מכאוב:

א. הסבר את תפיסת העולם של קהלת הבאה לידי ביטוי בפסוקים 2-3 שלפניך. (4 נקודות)

ב. הבא שתי דוגמאות מפסוקים 9-18 שלפניך לתפיסה שהסברת בסעיף א, והסבר כל אחת

מן הדוגמאות. (4 נקודות)

נביאי אמת ושקר

6. קרא ירמיה, כ"ח, 7-17.

ז אַךְ שִׁמְעֵנָא הַדְּבַר הַזֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי
 ח דָּבַר בְּאָזְנוֹךָ וּבְאָזְנֵי כָל־הָעָם: הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר הָיוּ לִפְנֵי וּלְפָנֶיךָ
 מִן־הָעוֹלָם וַיִּנְבְּאוּ אֶל־אֲרָצוֹת רַבּוֹת וְעַל־מַמְלָכוֹת גְּדוֹלוֹת
 ט לַמְּלַחְמָה וְלָרַעָה וּלְדַבֵּר: הַנְּבִיאִי אֲשֶׁר יִנְבְּא לְשָׁלוֹם כִּבְּאֵ
 י דְּבַר הַנְּבִיאִי יוֹדֵעַ הַנְּבִיאִי אֲשֶׁר־שָׁלַח ה' בְּאֵמֶת: וַיִּקַּח
 יא חֲנַנְיָה הַנְּבִיאִי אֶת־הַמוֹטֶה מֵעַל צִוָּאר יִרְמְיָה הַנְּבִיאִי
 יב וַיִּשְׁבְּרֶהוּ: וַיֹּאמֶר חֲנַנְיָה לְעֵינַי כָּל־הָעָם לֵאמֹר כֹּה אָמַר
 יג ה' כֹּה אָשְׁבֵר אֶת־עַל וְנִבְכַדְנָאצֵר מֶלֶךְ־בָּבֶל בְּעוֹד
 יד שְׁנָתַיִם יָמִים מֵעַל צִוָּאר כָּל־הַגּוֹיִם וַיֵּלֶךְ יִרְמְיָה הַנְּבִיאִי
 יו לְדַרְכּוֹ: וַיְהִי דְבַר־ה' אֶל־יִרְמְיָה אַחֲרָי
 יז שְׁבוֹר חֲנַנְיָה הַנְּבִיאִי אֶת־הַמוֹטֶה מֵעַל צִוָּאר יִרְמְיָה הַנְּבִיאִי
 יח לֵאמֹר: הַלוֹךְ וְאָמַרְתָּ אֶל־חֲנַנְיָה לֵאמֹר כֹּה אָמַר ה' מוֹטֶת
 יט עֵץ שִׁבְרֶת וְעִשִׂיתָ תַּחְתֵּיהֶן מוֹטֶת בְּרוֹז: כִּי כֹה־אָמַר ה'
 כ עֲבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל בְּרוֹז נָתַתִּי עַל־צִוָּאר וְכָל־
 כא הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה לְעַבְדֹתִי אֶת־נִבְכַדְנָאצֵר מֶלֶךְ־בָּבֶל וְעַבְדָּהוּ
 כב וְגַם אֶת־חֵית הַשָּׂדֶה נָתַתִּי לוֹ: וַיֹּאמֶר יִרְמְיָה הַנְּבִיאִי אֶל־
 כג חֲנַנְיָה הַנְּבִיאִי שִׁמְעֵנָא חֲנַנְיָה לֹא־שָׁלַח ה' וְאַתָּה
 כד הַבְּטַחְתָּ אֶת־הָעָם הַזֶּה עַל־שִׁקְר: לָכֵן כֹּה אָמַר ה' הַנְּבִיאִי
 כה מִשְׁלַחְךָ מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה הַשְּׂנֵה אֶתָּה מֵת כִּי־סָרָה
 כו דְּבַרְתָּ אֶל־ה': וַיְמַת חֲנַנְיָה הַנְּבִיאִי בַשָּׁנָה הַהִיא בַּחֹדֶשׁ
 ז' הַשְּׁבִיעִי:

א. קרא פסוקים 7-11 בקטע שלפניך.

כל אחד מן הנביאים, חנניה וירמיה, עושה מעשה סמלי כדי להדגיש את המסר שבנבואתו. כיצד המסר הנבואי של כל נביא בא לידי ביטוי בכל אחד מן המעשים הסמליים? היעזר בכתוב בירמיה כ"ז, 2, 12. (4 נקודות)

ב. (1) על פי דברי ירמיה בפסוק 9, מהי הדרך לדעת אם הנביא המנבא שלום הוא נביא אמת? (2 נקודות)

(2) על פי דברי ירמיה בפסוק 9, האם אפשר לדעת אם חנניה הוא נביא אמת?

נמק את דבריך ובסס אותם על הקטע שלפניך. (2 נקודות)

א ויהי דבר-הַיְיָ אֵלַי לֵאמֹר: מֵה־לָּכֶם
 ב אַתֶּם מְשַׁלְּמִים אֶת־הַמָּשָׁל הַזֶּה עַל־אֲדַמַּת יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
 ג אֲבוֹת יֵאָכְלוּ בֶסֶר וְשֵׁנִי הַבְּנִים תִּקְהִינָה: חִי־אֲנִי נָאִם אֲדַנִּי
 ד הַיְיָ אִם־יְהִיֶה לָכֶם עוֹד מְשָׁל הַמָּשָׁל הַזֶּה בְּיִשְׂרָאֵל: הֵן כָּל־
 הַנְּפֹשׁוֹת לִי הֵנָּה כְּנָפֶשׁ הָאָב וְכְנָפֶשׁ הַבֶּן לִי־הֵנָּה הַנְּפֹשׁ
 ה הַחַטָּאת הִיא תָמוּת: וְאִישׁ פִּי־יִהְיֶה צְדִיק
 וְעִשָּׂה מִשְׁפָּט וְצִדְקָה: אֶל־הַהָרִים לֹא אֲכָל וְעֵינָיו לֹא נָשָׂא
 ו אֶל־גְּלוּלֵי בַיִת יִשְׂרָאֵל וְאֶת־אִשֶׁת רֵעֵהוּ לֹא טָמָא וְאֶל־אִשָּׁה
 ז נְדָה לֹא יִקְרַב: וְאִישׁ לֹא יוֹנֵה חֵבְלָתוֹ חוֹב וְיָשִׁיב גְּזֻלָּה לֹא יִגּוֹל
 ח לַחֲמוֹ לָרֵעֵב וְיִתֵּן וְעִירֹם וְכִסֵּה־בְּגָד: בְּנִשְׁךְ לֹא־יִתֵּן וְתִרְבִּית
 ט לֹא יִקַּח מֵעוֹל וְיָשִׁיב יָדוֹ מִשְׁפָּט אֲמַת יַעֲשֶׂה בֵּין אִישׁ לְאִישׁ:
 י בַּחֲקוֹתַי יִהְלַךְ וּמִשְׁפָּטִי שָׁמֵר לַעֲשׂוֹת אֲמַת צְדִיק הוּא חַיָּה
 יא יַחִיָּה נָאִם אֲדַנִּי הַיְיָ: וְהוֹלִיד בֶּן־פְּרִיץ שִׁפְךָ דָּם וְעִשָּׂה אָח
 יב מֵאָחֵד מֵאֵלֶּה: וְהוּא אֶת־כָּל־אֵלֶּה לֹא עִשָּׂה כִּי גַם אֶל־
 יג הָהָרִים אֲכָל וְאֶת־אִשֶׁת רֵעֵהוּ טָמָא: עָנִי וְאֲבִיּוֹן הוֹנֵה גְזֻלוֹת
 יד גְּזוּל חֵבֶל לֹא יָשִׁיב וְאֶל־הַגְּלוּלִים נָשָׂא עֵינָיו תוֹעֵבָה עִשָּׂה:
 טו בְּנִשְׁךְ נָתַן וְתִרְבִּית לָקַח וְחִי לֹא יַחִיָּה אֵת כָּל־הַתּוֹעֵבוֹת
 טז הָאֵלֶּה עִשָּׂה מוֹת יוֹמָת דָּמְיוֹ בּוֹ יְהִיָּה: וְהֵנָּה הוֹלִיד בֶּן וַיֵּרָא
 טז אֶת־כָּל־חַטָּאת אֲבִיו אֲשֶׁר עִשָּׂה וַיֵּרָא וְלֹא יַעֲשֶׂה כֵּהֵן: עַל־
 יז הָהָרִים לֹא אֲכָל וְעֵינָיו לֹא נָשָׂא אֶל־גְּלוּלֵי בַיִת יִשְׂרָאֵל אֶת־
 יח אִשֶׁת רֵעֵהוּ לֹא טָמָא: וְאִישׁ לֹא הוֹנֵה חֵבֶל לֹא חָבַל וְגֻזְלָה
 יט לֹא גּוֹל לַחֲמוֹ לָרֵעֵב נָתַן וְעִירֹם כִּסֵּה־בְּגָד: מֵעַנֵּי הַשִּׁיב יָדוֹ
 כ נִשְׁךְ וְתִרְבִּית לֹא לָקַח מִשְׁפָּטִי עִשָּׂה בַּחֲקוֹתַי הִלַּךְ הוּא לֹא
 כא יָמוּת בְּעוֹן אָבִיו חַיָּה יַחִיָּה: אָבִיו כִּי־עֲשָׂק עֲשָׂק גְזוּל גּוֹל
 כב אָח וְאֲשֶׁר לֹא־טוֹב עִשָּׂה בְּתוֹךְ עַמּוֹ וְהִנֵּה־מַת בְּעוֹנוֹ:
 כג וְאִמְרַתֶּם מִדַּע לֹא־נָשָׂא הַבֶּן בְּעוֹן הָאָב וְהַבֶּן מִשְׁפָּט וְצִדְקָה
 כד עִשָּׂה אֵת כָּל־חַקוֹתַי שָׁמֵר וַיַּעֲשֶׂה אֹתָם חַיָּה יַחִיָּה: הַנְּפֹשׁ
 כה הַחַטָּאת הִיא תָמוּת בֶּן לֹא־יִשָּׂא וְבְעוֹן הָאָב וְאָב לֹא יִשָּׂא
 כו בְּעוֹן הַבֶּן צְדָקַת הַצְּדִיק עָלָיו תִּהְיֶה וְרַשְׁעַת רָשַׁע עָלָיו
 כז תִּהְיֶה:

הַרְשַׁע

א. קרא פסוקים 1-4 בקטע שלפניך.

(1) בפסוקים אלה יחזקאל הנביא מוכיח את העם על תפיסת הגמול השגויה שלהם.

כתוב מהי תפיסת הגמול של העם, ומהי תפיסת הגמול שיחזקאל מעדיף.

(3 נקודות)

(2) לדעתך, האם תפיסת הגמול שיחזקאל מעדיף מייאשת את העם או מעודדת אותו?

נמק את דבריך. (3 נקודות)

ב. קרא פסוקים 5-20 בקטע שלפניך.

הסבר מדוע הנביא מציג בפסוקים אלה מעשים של נציגי שלושה דורות של משפחה אחת.

(2 נקודות)

שים לב:
המשך הבחינה בעמוד 14

פרק שלישי — נושאי ההרחבה (8 נקודות)

ענה על אחת מן השאלות 8-9 (8 נקודות).

נביאי אמת ושקר

8. קרא מלכים א, כ"ב, 6-7, 19-23.

מלכים א, כ"ב, 7-6

וַיִּקְבֹּץ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַנְּבִיאִים כְּאַרְבַּע מֵאוֹת אִישׁ
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הַאֵלֶךְ עַל־דַּמְת גִּלְעָד לְמַלְחָמָה אִם־אֶחָדֶל
וַיֹּאמְרוּ עֲלֶיהָ וַיִּתֵּן אֲדֹנָי בְּיַד הַמֶּלֶךְ: וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט הֲאִין פֶּה
נְבִיא לַיהוָה עוֹד וְנִדְרָשָׁה מֵאֲתוֹ:

מלכים א, כ"ב, 19-23

וַיֹּאמֶר לָכֵן שָׁמַע דְּבַר־יְהוָה רְאִיתִי אֶת־יְהוָה יֹשֵׁב עַל־כְּסֵאוֹ
וְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם עֹמְדֵי עָלָיו מִיְמִינוֹ וּמִשְׁמָאלוֹ: וַיֹּאמֶר יְהוָה
מִי יִפְתָּה אֶת־אֲחָאָב וַיַּעַל וַיִּפֹּל בְּרַמֹּת גִּלְעָד וַיֹּאמֶר זֶה בְּכַה
וְזֶה אָמַר בְּכַה: וַיֵּצֵא הָרוּחַ וַיַּעֲמֵד לִפְנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר אֲנִי
אֶפְתָּנּוּ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו בְּמָה: וַיֹּאמֶר אֵיצָא וְהִיִּיתִי רוּחַ שָׁקֶר
בְּפִי כָל־נְבִיאָיו וַיֹּאמֶר תִּפְתָּה וְגַם־תֹּכַל צֹא וַעֲשֵׂה־כֵן: וַעֲתָה
הִנֵּה נָתַן יְהוָה רוּחַ שָׁקֶר בְּפִי כָל־נְבִיאֶיךָ אֱלֹהֵי יְהוָה דְּבַר
עֲלֶיךָ רָעָה:

א. (1) קרא פסוקים 6-7 שלפניך. מדוע שאל יהושפט מלך יהודה את מלך ישראל

"האין פה נביא לה' עוד ונדרשה מאתו"? (3 נקודות)

(2) קרא גם שמות, כ"ג, 2: "לא תהיה אחרי רבים... להטות". כיצד הכתוב בפסוק זה

משמות יכול להסביר את הסיבה לשאלה זו של יהושפט? (2 נקודות)

ב. קרא פסוקים 19-23 שלפניך. לפי פסוקים אלה, האם ארבע מאות הנביאים הם נביאי אמת

או נביאי שקר? נמק את דבריך. (3 נקודות)

תגובות על החורבן ושיבת ציון

9. קרא איכה, ה'.

א זָכַר ה' מַה-הָיָה לָנוּ הַבֵּיט וּרְאֵה אֶת-חֲרָפְתָּנוּ: נַחֲלֵתָנוּ
 ג נֶהְפַּכָה לְזָרִים בְּתֵינוּ לְנֹכְרִים: יְתוּמִים הָיִינוּ אֵין אָב אִמֹתֵינוּ וְאֵין
 ה כְּאִלְמָנוֹת: מִיָּמֵינוּ בְּכֶסֶף שְׁתִּינוּ עֵצֵינוּ בְּמַחִיר יָבֹאוּ: עַל
 ו צוּאֲרָנוּ נִדְדָּפְנוּ יַגְעֵנוּ לֹא הוֹנַח-לָנוּ: מְצַרִּים נָתַנוּ יָד אֲשׁוּר
 ז לַשֶּׁבַע לְחֶם: אֲבֹתֵינוּ חָטְאוּ אִינָם אֲנַחְנוּ עֲוֹנֹתֵיהֶם סָבְלָנוּ: וְאִינָם וְאֲנַחְנוּ
 ט עֲבָדִים מְשָׁלוּ בָנוּ פִּדְק אֵין מִיָּדָם: בְּנַפְשֵׁנוּ נִבְיֵא לְחַמְנוּ
 י מִפְּנֵי חֶרֶב הַמְדַבֵּר: עוֹרָנוּ כְּתַנּוּר נִכְמְרוּ מִפְּנֵי זֹלַעְפוֹת
 יב רַעֲב: נָשִׁים בְּעִיּוֹן עָנוּ בְּתֵלֶת בְּעָרֵי יְהוּדָה: שָׂרִים בְּיָדָם
 יג נָתְלוּ פִנֵּי זָקִינִים לֹא נֶהְדְּרוּ: בַּחֲוָרִים טָחוּן נִשְׂאוּ וְנִעָדִים
 יד בְּעֵין כְּשָׁלוּ: זָקִינִים מִשְׁעַר שְׁבֹתוֹ בַּחֲוָרִים מִנְּגִינָתָם: שְׁבֹת
 טו מְשׁוֹשׁ לִבָּנוּ נֶהְפֵּךְ לְאֹכֵל מְחוּלָּנוּ: נִפְלָה עֲטָרַת רֵאשִׁינוּ
 יז אוּיָנָא לָנוּ כִּי חָטְאֵנוּ: עַל-זֶה הָיָה דָוָה לִבָּנוּ עַל-אֱלֹהֵי
 יח חֲשָׁכוּ עֵינֵינוּ: עַל הַר-צִיּוֹן שְׁשָׁמִם שׁוֹעָלִים הִלְכוּ-בוּ: אֶתְּהָ
 כ ה' לְעוֹלָם תֵּשֵׁב כְּסֹאֶךָ לְדוֹר וָדוֹר: לְמָה לְנִצַּח תִּשְׁפַּחְנוּ
 כא תַּעֲזֹבֵנוּ לְאַרְךָ יָמִים: הֲשִׁיבֵנו ה' אֱלֹהֵינוּ וְנָשׁוּב חֲדָשׁ
 כב יָמֵינוּ כְּקֶדֶם: כִּי אִם-מֵאִם מֵאִסְתָּנוּ קִצְפַּת עָלֵינוּ עַד-מָאֵד:

בקינה שלפניך הכותב מביע תחינה לה'.

- א. הסבר מהו ההבדל בהלך הרוח בין התחינות בפסוקים 1-18 ובין התחינות בפסוקים 19-21. בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)
- ב. ציין שתי זכויות אדם בסיסיות שאיבד העם עקב החורבן. בסס את דבריך על הכתוב. (4 נקודות)

פרק רביעי — קטע לניתוח והבנה (12 נקודות)

ענה על שאלה 10 חובה ועל שתיים מן השאלות 11-13 (לכל שאלה — 4 נקודות).

קרא דברי הימים א, כ"ב.

א וַיֹּאמֶר דָּוִד זֶה הוּא בַּיִת

ב הַיְהוָה אֱלֹהִים וְזֶה-מִזְבֵּחַ לְעֹלָה לְיִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר

ג דָּוִד לְכַנּוֹס אֶת-הַגְּדִים אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲמֵד הַצֵּבִים

ד לַחֲצוּב אַבְנֵי גִזִּית לְבָנוֹת בַּיִת הָאֱלֹהִים: וּבְרֹזֶל וְלָרֶב

ה לְמַסְמָרִים לְדַלְתוֹת הַשְּׁעָרִים וּלְמַחְבְּרוֹת הַכִּיּוֹן דָּוִד וַנְחַשֵּׁת

ו לָרֶב אֵין מִשְׁקָל: וַעֲצֵי אֲרָזִים לְאֵין מִסְפָּר כִּי־הֵבִיאוּ הַצִּידָנִים

ז וְהַצָּרִים עֲצֵי אֲרָזִים לָרֶב לְדָוִד: וַיֹּאמֶר דָּוִד שְׁלֹמֹה

ח בְּנִי נַעַר וְרֹךְ וְהַבִּית לְבָנוֹת לַיהוָה לְהַגְדִּיל וְלַמַּעֲלָה לְשֵׁם

ט וּלְתַפְאֵרֶת לְכָל-הָאֲרָצוֹת אֲכִינָה נָא לוֹ וַיִּכֶן דָּוִד לָרֶב לִפְנֵי

י מוֹתוֹ: וַיִּקְרָא לְשְׁלֹמֹה בְּנֹו וַיַּעֲוֶהוּ לְבָנוֹת בַּיִת לַיהוָה אֱלֹהֵי

יא יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר דָּוִד לְשְׁלֹמֹה בְּנֹו אֲנִי הִיָּה עִם-בְּנֵי

יב לְבָבִי לְבָנוֹת בַּיִת לְשֵׁם הַיהוָה אֱלֹהֵי: וַיְהִי עָלַי דְּבַר-הַיהוָה

יג לֵאמֹר דָּם לָרֶב שְׁפַכְתָּ וּמְלַחְמוֹת גְּדֹלוֹת עָשִׂיתָ לֹא-תִבְנֶה

יד בַּיִת לְשִׁמִּי כִּי דָמִים רַבִּים שְׁפַכְתָּ אֲרָצָה לִפְנֵי: הִנֵּה-בֶן

טו נוֹלָד לָךְ הוּא יִהְיֶה אִישׁ מְנוּחָה וְהִנִּיחוֹתִי לוֹ מִכָּל-אוֹיְבָיו

טז מִסָּבִיב כִּי שְׁלֹמֹה יִהְיֶה שָׁמוֹ וְשָׁלוֹם וְשָׁקֵט אֲתֵן עַל-יִשְׂרָאֵל

יז בַּיָּמָיו: הוּא-יִבְנֶה בַּיִת לְשִׁמִּי וְהוּא יִהְיֶה-לִּי לְבֵן וְאֲנִי-

יח לוֹ לְאָב וְהַכִּינוֹתִי כְּפֹא מְלַכּוֹתוֹ עַל-יִשְׂרָאֵל עַד-עוֹלָם:

יט עַתָּה בְנֵי יְהוָה עִמָּךְ וְהַצַּלַּחַת וּבְנִיתָ בַּיִת הַיהוָה אֱלֹהֶיךָ

כ כַּאֲשֶׁר דִּבַּר עֲלֶיךָ: אַךְ יִתֵּן-לָךְ הַיהוָה שִׁבְלָה וּבִינָה וַיַּצְוֶךָ עַל-

כא יִשְׂרָאֵל וּלְשָׁמוֹר אֶת-תּוֹרַת הַיהוָה אֱלֹהֶיךָ: אִז תִּצְלִיחַ אִם-

כב תִּשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת-הַחֻקִּים וְאֶת-הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה

כג הַיהוָה אֶת-מֹשֶׁה עַל-יִשְׂרָאֵל חֹזֵק וְאַמֵּץ אֶל-תִּירָא וְאֶל-תַּחַת:

כד וְהִנֵּה בְעַנְיִי הַכִּינוֹתִי לְבַיִת-הַיהוָה זֶהָב כְּפָרִים מֵאֶה-אַלְף

כה וְכֶסֶף אַלְף אֲלָפִים כְּפָרִים וְלִנְחָשֶׁת וּלְבְרֹזֶל אֵין מִשְׁקָל כִּי

כז לָרֶב הִיָּה וַעֲצִים וְאַבְנִים הַכִּינוֹתִי וְעַלֵיהֶם תּוֹסִיף:

ועמך

לְרֹב עֲשֵׂי מְלֹאכָה חֲצֵבִים וְחַרְשֵׁי אֶבֶן וְעֵץ וְכָל-חֶקֶם בְּכָל-
 מְלֹאכָה: לְזָהָב לְכֶסֶף וְלַנְחָשֶׁת וְלַבְרָזֶל אֵין מִסְפָּר קוֹם וְעִשָׂה
 וַיְהִי ה' עִמָּךְ: וַיְצַו דָּוִד לְכָל-שָׂרֵי יִשְׂרָאֵל לַעְזֹר לְשִׁלְמָה
 בְּנוֹ: הֲלֹא ה' אֱלֹהֵיכֶם עִמָּכֶם וְהִנֵּחַ לָכֶם מִסְבִּיב כִּי וְנָתַן
 בְּיָדֵי אֶת יִשְׁבֵי הָאָרֶץ וְנִכְבְּשָׁה הָאָרֶץ לִפְנֵי ה' וּלְפָנֵי עַמּוֹ:
 עֲתָה תִּנְּנוּ לְבַבְכֶם וּנְפֹשְׁכֶם לְדָרוֹשׁ לַה' אֱלֹהֵיכֶם וְקוּמוּ
 וּבְנוּ אֶת-מִקְדָּשׁ ה' הָאֱלֹהִים לְהָבִיא אֶת-אֲרוֹן בְּרִית ה'
 וְכָלֵי קֹדֶשׁ הָאֱלֹהִים לְבַיִת הַנִּבְנָה לְשֵׁם-ה':

ענה על שאלה 10 (חובה)

10. קרא פסוקים 1, 5, 19 בקטע שלפניך.

על פי כל אחד מן הפסוקים האלה, הסבר לשם מה נבנה המקדש.

ענה על שתיים מן השאלות 11-13.

11. קרא את הפירוש של "מצודת דוד" לפסוק 9.

איש מנוחה: יהיה חפצו במנוחה ולא יתגרה במי. והניחותי לו: אתן לו מנוחה מאויביו ולא יתגרה מי בו. ושלום ושקט אתן על ישראל בימיו: זיכרון שמו הוא לאות על השלום.
 על פי פירוש זה, הסבר את הקשר בין שני הביטויים "איש מנוחה", "והניחותי לו", ובין שמו של שלמה.

12. מי נדרש לסייע לשלמה בביצוע המשימה שהוטלה עליו, וכיצד יבוא לידי ביטוי הסיוע? בסס את דבריך על הכתוב.

13. קרא פסוקים 7-10 בקטע שלפניך וגם שמואל ב, ז', 2-5, 12-13.

האם הכתוב בפסוקים משמואל ב תומך בכתוב בפסוקים 7-10 בקטע שלפניך?
 הבא שתי ראיות לתשובתך, והסבר אותן.

בהצלחה!